

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องอุปมาของพระเยซูเจ้าสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา
THE DEVELOPMENT OF ANALYTICAL THINKING ABILITIES ABOUT THE
PARABLES OF JESUS TAUGHT BY CASE BASED LEARNING FOR SEVENTH
GRADE STUDENTS

กมลวจี พรหมแสง*

ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเทพวิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 33 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และแบบสอบถามความคิดเห็นการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบ (One Sample t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาอยู่ในระดับดีมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากโดยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้มีระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์/การจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา

*นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this study were to :1) study analytical thinking abilities of the seventh grade students after the implementation of case based learning, 2) study students opinions towards the case based learning. The research samples were 33 grade 7th students who were studying in the first semester of academic year 2017 at Thepwitthaya School, Amphoe Ban Pong, Ratchaburi. The research instruments were lesson plans, analytical thinking abilities tests, and questionnaires on opinions toward the case based learning. The data were analyzed by mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), one sample t-test and content analysis.

The research findings of this study: 1) the analytical thinking abilities of the seventh grade students were higher after the implementation of the case based learning, a statistical significance at .05 level, 2) the seventh grade students opinions towards the case based learning model to development of analytical thinking abilities, more specifically, students strongly agreed that, after applying the case based learning, the academic benefits were the most important

Keywords: Analytical Thinking Abilities / Case Based Learning

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงของสังคม การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยนั้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกระแส การเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ และสังคมในยุคปัจจุบันส่งผลให้สังคมโลกเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร มีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและการติดต่อข่าวสาร ส่งผลต่อการพัฒนาในทุกๆ ด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา โดยเฉพาะด้าน การศึกษาอยู่ภายใต้กรอบของวัฒนธรรม ทุณนิยม เป้าหมายหนึ่งของการศึกษาคือ เพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน ทั้งภายในประเทศและสู่ความเป็นสากล ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามที่สังคมมุ่งหวัง ความรู้ความสามารถของประชากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา ประเทศ ที่เรียกว่า “สังคมอุดมปัญญา” Intellectual Society หากประเทศใดมีการพัฒนาการศึกษาให้เจริญ มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้แล้ว ประเทศนั้นย่อมได้รับความเชื่อมั่น ได้รับการยอมรับจากนานา ประเทศอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งส่งผลเจริญด้านเศรษฐกิจ สังคมของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน 2549 : 1)

“การสร้างคนดีนั้น ก็คือการให้ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดีแก่เขาด้วยการให้ การศึกษาอบรมวิชาความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะวิชาสามัญ วิชาชีพ หรือวิทยาศาสตร์ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชน

สำหรับแต่ละคน จะนำไปสร้างอนาคตที่มั่นคงแจ่มใส ถ้าโรงเรียนสอนวิชาการได้ดี ฝึกหัดให้รู้จักหน้าที่ และความเป็นพลเมืองดีให้ได้ผลจริง ๆ พร้อมทั้งอบรมให้เข้าใจศาสนาด้วย ก็นับว่าให้การศึกษาก่อนวัยเรียน อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะความรู้ วิชาการนั้น นอกจากจะทำให้บุคคลเฉลียวฉลาดมีโอกาสที่เปิดกว้างแล้ว ยังจะช่วยให้ศึกษา ศาสนาได้เข้าใจชัดเจนและกว้างขวาง เกื้อกูลการประพฤติปฏิบัติตามศาสนา ให้ถูกต้อง มั่นคงและช่วยให้อนุชนเติบโตเป็นพลเมืองดี เป็นศาสนิกชนที่สมบูรณ์แบบ” จะเห็นได้ว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และหลักเกณฑ์คำสอนต่าง ๆ ทางศาสนาที่บุคคลยึดถือปฏิบัติ ช่วยอบรมจิตใจให้เป็นคนดีอยู่ในศีลธรรม เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่ให้เบียดเบียน หรือ ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เห็นว่า ในด้านศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเกี่ยวกับศาสนาในสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อศาสนา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรจุ การเรียน ศาสนาและจริยธรรมไว้ในหลักสูตร อันจะช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนของชาติ โดยเฉพาะเยาวชนในวัยเรียน

นโยบายแผนปฏิบัติการด้านอภีบาลและประกาศข่าวดีคริสตศักราช 2016-2020 สังฆมณฑลราชบุรี ได้กล่าวเน้นว่าสถานศึกษาคาทอลิกได้รับการปฏิรูปจริงจังและเปิดใจให้เป็นสนามแห่งการอบรมและเป็นฐาน แห่งการประกาศข่าวดีในบริบทของสังคมไทย โดยการสร้างอัตลักษณ์ของการศึกษาอบรมในสถานศึกษา คาทอลิกให้เด่นชัดและมีเอกภาพจนกระทั่งทุกคนที่เข้ามาส่วนในการศึกษาอบรมแบบคาทอลิกได้ซึมซับ คุณค่าของ พระวรสารจนปรากฏในการดำเนินชีวิต ต้องทำให้คุณค่าของพระวรสารศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและชีวิตภาวนาอยู่ในบรรยากาศการเรียนการสอนในทุกกิจกรรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักรักและรับใช้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นเสริมสร้างสังคมที่ดีงามและเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนศาสนา คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมีการจัดการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนมาช้านานเพื่อให้เป็นอนาคตที่ดีมี คุณภาพด้วยการอบรมหล่อหลอมคุณธรรมในหลักศาสนาโดยตระหนักถึงสภาพการพัฒนาในสังคมยุคปัจจุบัน ทำนองเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กล่าวไว้ในวิสัยทัศน์ว่ามุ่งพัฒนา ผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษา ตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม ตามศักยภาพซึ่งในโครงสร้างของหลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างได้กำหนดสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไว้ 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญหลักธรรมขอพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน

นับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ กล่าวคือ นอกจากจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้แล้ว ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึง ประสงค์รวมทั้งแสดงบทบาทและความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม ทำให้ผู้เรียน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการติดตามผลการใช้หลักสูตร วิชาคริสต์ศาสนา ในโรงเรียนคาทอลิก ตามที่ศูนย์วิชาการ โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ได้เพิ่มเติมให้วิชาคริสต์ศาสนา เป็นวิชาเลือกเสรี ในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร วิชาคริสต์ศาสนา มีหลายประการ สรุปดังนี้ คือ 1) ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมของคริสต์ศาสนา ครูสอนแบบบรรยาย มุ่งการท่องจำมากกว่าการวิเคราะห์ และขาดการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างกระจ่าง จึงส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชานี้เป็นอย่างมาก 2) เนื้อหาวิชา มีความซับซ้อนยากเกินไป และลึกซึ้ง เกินกว่าที่ครูจะนำไปถ่ายทอดได้ 3) สื่อการสอนต่าง ๆ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ไม่ทันสมัยขาดการใช้ สื่อแบบกรณีศึกษาให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์เป็น 4) นักเรียนมีเจตคติว่าการเรียนวิชา คริสต์ศาสนา นักเรียน ส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ไม่ให้ความสนใจ เพราะไม่สามารถมองเห็นแนวทางที่จะทำให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนจึงไม่บังเกิดผล 5) ด้านการบริหารจัดการบางครั้งขาด ความเข้าใจในวิชานี้ ทำให้จัดครูเข้าสอนไม่เหมาะสม โดยไม่เห็นความสำคัญและคิดว่า วิชาคริสต์ศาสนาเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น

จากรายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนพบว่าปัญหาเหล่านี้ทำให้การจัดการเรียน การสอน วิชา คริสต์ศาสนา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจากรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คริสต์ศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพวิทยา ปีการศึกษา 2559 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคริสต์ศาสนาที่เป็นระดับผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพวิทยา จะต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส 21201 คริสต์ศาสนา คิดเป็นร้อยละ 63.00 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในเป้าหมายของโรงเรียนเทพวิทยาที่ กำหนดว่านักเรียนจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคริสต์ศาสนา โดยเฉลี่ยร้อยละ 65 เมื่อศึกษาปัญหาที่ เกิดขึ้นโดยมีการประชุมครูผู้สอนในวิชาคริสต์ศาสนาของโรงเรียนเทพวิทยา เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อสอบปลายภาค พบว่าผลการเรียนรู้ที่มีปัญหา คือ หน่วยการ เรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อุปมาของพระเยซูเจ้า ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชา คริสต์ศาสนาว่านักเรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิด เพื่อส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการ จัดการเรียนการสอน พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และได้ประโยชน์สูงสุดนั้นครู จำเป็นต้องนำกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวม

ข้อมูลจากประสบการณ์ตรงในการสอนวิชาคริสต์ศาสนา และเพื่อนครูที่สอนวิชาคริสต์ศาสนาในโรงเรียน ผู้วิจัยได้พิจารณาพบปัญหาดังกล่าวพบว่ามีสาเหตุมาจากการที่ครูยังไม่ใช้วิธีการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางใช้การอธิบาย ไม่มีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในบทเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน สาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนวิชาคริสต์ศาสนา และจากการประชุมฝ่ายจิตตาศาสนาอย่างไม่เป็นทางการในเรื่อง ปัญหาในการสอนคริสต์ศาสนา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ไม่มีพื้นความรู้เดิมในวิชาคริสต์ศาสนา และเนื้อหาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือเป็นปัญหา เป็นเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมคำสอน เรื่อง อุปมาของพระเยซูเจ้า ปัญหาเหล่านี้สืบเนื่องกันมาตลอด พบว่า ควรจะต้องหาวิธีแก้ไข โดยที่ครูผู้สอนต้องแสวงหาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่ง ซึ่งแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษานี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้กรณีศึกษาถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านการบริหาร การแพทย์ และกฎหมาย รวมทั้งทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นวิธีที่นิยมมากในการศึกษาทางวิชาชีพ กรณีศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำกรณีตัวอย่างในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อให้ผู้เรียนศึกษาและแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (อ้างถึงใน ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง 2553)

ผลดีของการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันในการหาแนวทางแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์จากความหมายของการสอนแบบกรณีศึกษา สรุปได้ว่า การสอนแบบกรณีศึกษา หมายถึง กระบวนการสอนที่ครูนำเสนอกรณีศึกษา หรือตัวอย่าง หรือเรื่องราวที่เกิดจากสถานการณ์ใดๆ ซึ่งมีปัญหาความขัดแย้งอยู่ โดยนำเสนอในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานของปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองดังตัวอย่างงานวิจัยของซูวิทย์ ไชยแก้ว (2552) ได้ศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรมของนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากค่าเฉลี่ยรวมหลังการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.26 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.33 ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สรุปได้ว่าการสอนแบบกรณีศึกษา (Case Study) ที่ทำให้นักศึกษาสามารถ คิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดีซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตั้งไว้ งานวิจัยของ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูพบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง และงานวิจัยของ กนิษฐา ศรีอเนก (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการเรียนรายวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทางธุรกิจ ได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการเรียนรายวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทางธุรกิจ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบก่อนเรียนการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาเรื่องอุปมาของพระเยซูเจ้า

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา อยู่ในระดับดีขึ้น
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพวิทยาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 65 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ของโรงเรียนเทพวิทยาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 33 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (independent variables) คือ การจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา

3. เนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ นำมาสร้างหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทพวิทยา สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อุปมาของพระเยซูเจ้า แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเลือกผลการเรียนรู้ที่สอดคล้อง จำนวน 8 ผลการเรียนรู้ ดังนี้ 1) นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระเยซูเจ้าเรื่องการเป็นเพื่อนแท้ต่อเพื่อนมนุษย์ 2) นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจภารกิจความรักของพระเจ้าผ่านทางเรื่องบุตร 2 คน 3) นักเรียนตระหนักถึงประโยชน์คุณค่าความสำคัญของการทำได้ดีในการดำเนินชีวิต 4) นักเรียนเรียนรู้ถึงประโยชน์คุณค่าความสำคัญของการแบ่งปัน และสามารถนำข้อคิดที่ได้รับมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต 5) นักเรียนตระหนักถึงประโยชน์คุณค่าความสำคัญของการให้เกียรติผู้ใหญ่หรือผู้ที่อาวุโส 6) นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรู้จักกาลเทศะและสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง 7) นักเรียนเรียนรู้ถึงประโยชน์คุณค่าความสำคัญของการเตรียมพร้อมและสามารถนำข้อคิดที่ได้รับมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต 8) นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความขยันและสามารถนำข้อคิดไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้เวลาสอน 8 สัปดาห์ จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา เรื่องอุปมาของพระเยซูเจ้า เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 8 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหาจากอุปมาของพระเยซูเจ้ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อุปมาของพระเยซูเจ้า เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาจำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 6 ข้อ 24 คะแนน เพื่อวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ 1.00

3. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา จำนวน 15 ข้อ ซึ่งถามในประเด็น
1) การจัดการเรียนรู้ 5 ข้อ 2) บรรยากาศในการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในงานวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นการเตรียมตัวผู้เรียน**เป็นขั้นตอนที่ครูแนะนำจุดมุ่งหมาย ทบทวนประสบการณ์เดิม และเติมเต็มความรู้พื้นฐานให้เพียงพอต่อการเรียนรู้จากกรณีศึกษานั้นครูเตรียมตัวนักเรียนด้วยการสวดภาวนาหรือนั่งสมาธิ ครูแนะนำจุดมุ่งหมายหรือปัญหาที่นักเรียนต้องพิจารณาก่อนลงมือศึกษาครุกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริง นักเรียนได้ฝึกสมาธิก่อนเรียนนักเรียนได้ศึกษาบทเรียนที่ครูแนะนำด้วยความตั้งใจนักเรียนแสวงหารวบรวมข้อมูลได้ด้วยตนเอง

2. **ขั้นการนำเสนอกรณีศึกษา**เป็นขั้นตอนที่ครูนำเสนอกรณีศึกษาผ่านสื่อที่หลากหลายทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้นครูนำเสนอกรณีศึกษาเป็นเอกสารสไลด์วีดิทัศน์บทเรียนการ์ตูน บทบาทสมมติและการเล่านิทานซึ่งในแต่ละบทเรียนครูจะใช้สื่อการสอนเพียงหนึ่งประเภทเท่านั้นในกรณีที่ครูใช้วิธีการเล่านิทานนั้นครูจะใช้สื่อต่างๆประกอบการเล่าเช่นรูปภาพข้อความสำคัญคติพจน์คติธรรมและติภาพหรือข้อความไว้ตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนกลับมาศึกษาเพิ่มเติมได้ภายหลัง เพื่อไม่ให้นักเรียนลืมนและจะได้อ่านบทเรียน ในขั้นวิเคราะห์นักเรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจกับเรื่องกรณีศึกษาตามที่ครูได้นำเสนอและนักเรียนระดมความคิดของตนเองออกมาเพื่อจะได้นำมาวินิจฉัยและอภิปรายแลกเปลี่ยนกับเพื่อน

3. **ขั้นการวินิจฉัยและอภิปรายกรณีศึกษา**เป็นขั้นตอนที่นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองต่อปัญหาตามหลักการเหตุผลครุคอยสังเกต สนับสนุน และสร้างบรรยากาศให้กับนักเรียนจนกระทั่งนักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเจตคติกันจนได้ข้อสรุปคำถามเพื่อยุติคำตอบร่วมกัน นักเรียนได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา และวิเคราะห์ถึงขอบเขตของปัญหาและนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเจตคติกันจนได้ข้อสรุปคำถามเพื่อยุติคำตอบร่วมกัน

4. **ขั้นการประเมินและตัดสินใจ**เป็นขั้นตอนที่นักเรียนคิดและตัดสินใจลงสรุปคำตอบหรือแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีศึกษาและรายงานผลการคิด ครูอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนอีกครั้งเพื่อเป็นการหาข้อสรุปร่วมกัน นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับครูอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาและบันทึกสาระสำคัญเป็นการสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ปรากฏผลในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์ที่กำหนด (ระดับดีมาก)	t- test	Sig.
	33	24	20.81	1.13	20 - 24	4.15	.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=20.81$, S.D. =1.13) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ปรากฏผลในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ แบบกรณีศึกษา	N	Mean	S.D.
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	33	3.95	.57
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	33	4.08	.50
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้	33	4.15	.52
รวมทั้ง 3 ด้าน	33	4.06	.48

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.48)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นลำดับที่ 1 (\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.50) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.57) จากการพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในทุกด้านมีค่าน้อยกว่า 1.00 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา สามารถอภิปรายผลในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับดีมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันและนักเรียนเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมและขั้นตอนต่างๆโดยเรียนรู้จากกรณีศึกษานำมากำหนดปัญหาการวางแผนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งมีส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะและกระบวนการคิดทั้งส่วนบุคคลและเป็นกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการแสดงความคิดเห็นการระดมความคิดในการพิจารณาขั้นตอนต่างๆในการแก้ปัญหาและสามารถ

ตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดต่อกรณีศึกษาที่ครูกำหนดโดยครูมีหน้าที่คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์และเนื่องด้วยนักเรียนได้ผ่านการฝึกการคิดวิเคราะห์จากแผนการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาทั้ง 8 แผน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกรณีศึกษา ทั้ง 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมตัวผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่ครูแนะนำจุดมุ่งหมาย ทบทวนประสบการณ์เดิม และเติมเต็มความรู้พื้นฐานให้เพียงพอต่อการเรียนรู้จากกรณีศึกษานั้น โดยครูเตรียมตัวนักเรียนด้วยการสวดภาวนาหรือนั่งสมาธิสั้น ครูแนะนำจุดมุ่งหมายหรือปัญหาที่นักเรียนต้องพิจารณาก่อนลงมือศึกษาครุกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยความตั้งใจอย่างแท้จริง ซึ่งนักเรียนจะให้ความสนใจในการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การนำเสนอกรณีศึกษาเป็นขั้นตอนที่ครูนำเสนอกรณีศึกษาผ่านสื่อที่หลากหลายทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยครูนำเสนอกรณีศึกษา ในรูปแบบวีดิทัศน์ ซึ่งนักเรียนจะให้ความสนใจในการเรียนรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์ เนื่องจากมีภาพเคลื่อนไหวและรูปภาพประกอบที่ชัดเจน ทำให้สามารถดึงความสนใจผู้เรียนได้อย่างดี ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยและอภิปรายกรณีศึกษาเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองต่อปัญหาตามหลักการเหตุผล โดยการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาจากกรณีศึกษา ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิดในการแสดงเหตุผล เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินกิจกรรม โดยตอนแรกนักเรียนยังไม่เข้าใจกระบวนการศึกษาจากกรณีศึกษา และขาดทักษะในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นจากกรณีศึกษา จึงทำให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามจากความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนเองโดยขาดการนำข้อมูลมาประกอบ ขาดการอธิบายและให้เหตุผลที่ชัดเจน ครูจึงต้องให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกระตุ้นให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูจะสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ด้วยการเสริมแรง หรือยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ขั้นที่ 4 การประเมินและตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่นักเรียนคิดและตัดสินใจลงสรุปคำตอบหรือแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีศึกษาและรายงานผลการคิด โดยนักเรียนนำข้อมูลที่รวบรวมข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปเกี่ยวกับสาเหตุ ของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา และบันทึกสาระสำคัญ เป็นการสรุปจากกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของอีสตัน (Easton 1992: 7-9) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาสามารถพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยช่วยพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ 9 ด้านประกอบด้วยความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ทักษะความสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติ

นอกจากนี้ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษานั้นสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งทิสนาแชมมณี (2551: 364) ระบุประโยชน์การจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาว่าเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาช่วยให้นักเรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้นและช่วยให้นักเรียนได้เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงและได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้องเสี่ยงกับผลที่จะเกิดขึ้นช่วยให้เกิดความพร้อมที่จะแก้ปัญหาเมื่อเผชิญปัญหาในสถานการณ์จริง

นักเรียนจะได้รับการฝึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถในการคิด เช่นใฝ่เรียนรู้ โดยการแสวงหาความรู้ต่างๆจากแหล่งเรียนรู้เลือกใช้สื่อและสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูล เสริมสร้างทักษะที่จำเป็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นุชนาถ ชุกกลิ่นและปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2555:156-160) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1)นักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมอภิปรายที่ต่างกันมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน 2) นักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผสมผสานกับนักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมการอภิปรายบนกระดานสนทนามีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรู พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพรูหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้ง 3 ด้านโดยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนแบบกรณีศึกษาแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน ทั้ง 4 ขั้นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับแบบการเรียนของนักเรียนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามธรรมชาติอย่างสมดุล นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์เรื่องราวอุปมาของพระเยซูเจ้าจากการตอบคำถาม ได้เรียนรู้และแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อนๆ ได้ร่วมกันฝึกคิดวิเคราะห์เรื่องที่น่าสนใจเกิดความรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆจึงสามารถอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาและบันทึกสาระสำคัญเป็นการสรุปคำตอบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความสมเหตุสมผลและมีความเป็นไปได้ รวมทั้งแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคต จากกรณีศึกษาที่ได้จากการคิดวิเคราะห์นักเรียนจึงค้นพบว่านักเรียนเองมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้จริง ๆ จึงทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษามีประโยชน์มาก ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ความคิดที่ได้จากการเรียนรู้แบบ

กรณีศึกษาไปใช้เป็นประโยชน์ในอนาคต และยังสามารถทำให้ผู้เรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นร่วมกันและทำให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ควรนำกรณีศึกษาที่น่าสนใจและหลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน โดยใช้กรณีศึกษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย และเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับบริบทของนักเรียน จัดเตรียมสื่อให้เพียงพอ

2. ครูผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมและจัดลำดับขั้นตอนในการศึกษากรณีศึกษาที่ชัดเจน และอธิบายขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และฝึกนักเรียนให้รู้จักค้นคว้า ก่อนเริ่มการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูควรพยายามกระตุ้นให้นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ อาจใช้คำพูดในการเสริมแรง และอธิบายแนวทางการศึกษากรณีศึกษาให้ชัดเจน ด้วยการยกตัวอย่างแนวคำตอบในแต่ละขั้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตอบคำถามชัดเจน ไม่สับสนในประเด็นคำถาม

4. ครูควรฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสรุปความ พยายามฝึกให้ผู้เรียนหาคำสำคัญและข้อความที่สำคัญจากกรณีศึกษา แล้วพยายามหาใจความสำคัญและรายละเอียดที่จำเป็นที่ใช้ในการสรุปผล เพราะเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไปใช้ พัฒนาความสามารถการคิดขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณความสามารถการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาร่วมกับรูปแบบการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชิปป้าเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ศรีอเนก. (2555). “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการเรียนรายวิชาระบบ
สารสนเทศเพื่อการจัดการทางธุรกิจ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชูวิทย์ ไชยบัว. (2552). “การสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยา
เบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรมของนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรัชฌา หันใจชน. (2552). “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเขียนแผนภาพความคิดของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus.” ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุชนาด ชุกลินและปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2555,กรกฎาคม – ตุลาคม). ผลของการใช้กิจกรรมการ
อภิปรายแบบผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.วารสารครุศาสตร์,40 (1),หน้า 146-160.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2553) “การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอน
เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). ผลประเมินสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
รอบแรก (พ.ศ.2544-2548) เขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1,062 แห่ง (เอกสาร
สำเนา).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553ก). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Easton, Geoff. Learning from Case Studies. 2nd ed. England : Prentice-Hall International (UK)
Ltd., 1992.